

Værd at opleve

- 1 Knudeklinterne** med Furs vestligste punkt Lille Knudshoved **1** og Store Knudshoved **2** er de mest imponerende molerklinter på Fur. På en strækning over 600 meter kan du se, hvordan istidens gletsjere har presset lag af moler og vulkansk aske sammen i flager og folder.
- 3 Fur Bryghus** er indrettet i det smukt istandsatte tidligere molerværk på Knuden. Her startede molerindustrien i 1926. Siden 2004 har værket været indrettet som bryghus, og du kan nyde såvel øl som mad i restauranten.
- 4 Den Røde Sten** består af smeltevandssand og gruskittet godt sammen af udvaskede jernforbindelser fra moleret. Stenen er tydelig på stranden, da den bedrer modstår havets nedbrydning af kystskrænten.
- 5 Gråstenen** ligger i bunden af en lang smeltevandssdal. Den ligner sin røde tvilling ved kysten **4**, men her i skyggen er den blevet dækket af grå laver deraf navnet.
- 6 Stendalgraven og Bispehuen** Stendalgraven er øens største molergrav. Her er gode muligheder for at finde fossiler. Som en del af landskabets efterbehandling er en spektakulær søjle af foldet moler blevet efterladt tæt ved Rødstenvej. Dens form har inspireret til navnet Bispehuen.
- 7 Langstedhuller** ligger på nordkysten og er et af de mest naturskønne områder på Fur. Hullerne er erosionsslugter formet af strømmende vand efter sidste istid.
- 8 Bette Jenses Hyw og Stendalhøje.** Bette Jenses Hyw (Lille Jenshøj) var oprindeligt Furs højeste punkt, men den blev i 1962 udgravet for at give plads til molergravningen. Navnet blev derefter "flyttet" over til den største af Stendalhøjene. Den er i dag Furs højeste punkt 76 meter over fjorden med vid udsigt over Livø, Himmerland, Salling, Mors og Thy.
- 9 Fur Museum** fortæller om øens seværdigheder, molerets historie og furboernes liv gennem tiderne. Museets samling af fossiler er intet mindre end unik. Se mere på www.museumsalling.dk/fur
- 10 Møllehøj** er en velbevaret storhøj, der blev fundet i 1997. Midt i højen fandtes spor af et godt 4.500 år gammelt træbygget gravkammer og fundamentsgrøfterne til to stubmøller fra middelalderen.
- 11 Gammelhavn** var fra 1911 og godt 40 år frem øens fiskerihavn. Havnen sandede til og i 1956 flyttede man til den nybyggede havn ved færgestedet på Stenøre. I et bevaret bundgarnshus er der en udstilling, der fortæller om den tilsandede havn.

Fur et geologisk hotspot

Inden for sit beskedne areal på kun 22 km² rummer Fur en rigdom af forskelligartede og særprægede landskaber. Nordfur domineres af en øst vestgående bakkeryg med stejle skrænter ned mod Limfjorden.

Fra gravhøjene på toppen af bakkeryggen er der udsigt over hele øen, og landskabet bærer præg af at have henligget som uopdyrkede græsningsskud gennem århundreder. Mod syd breder det flade frugtbare agerland sig. Landsbyerne med oprindelse i vikingetiden har udviklet sig til en næsten sammenhængende langstrakt bebyggelse langs de vigtigste veje. En stor gletsjer skabte under sidste istid det højtliggende bakkeland med talrige slugter og dale.

Stendal molergrav, Bispehuen **6**

Landskabernes dannelse og moleret

Ved Knudeklinterne **1** **2** og Østklinten **4** og i molergravene **6** kan man se, hvordan isens enorme kræfter har skubbet molerfløjninger op i stejle flager og folder. Moler består af 1/3 ler og 2/3 skaller fra de over 100 forskellige slags bittesmå kiselalger (diatoméer), der levede i det subtropiske hav, som for 54 millioner år siden dækkede det meste af Danmark. På grund af de næsten iltfrie forhold på bunden af fortidshavet blev kiselalgerne, fisk, dyr og planter bevaret som meget fine fossiler. Gå selv på fossiljagt i molergraven **6** eller se de flotteste på Fur Museum **9**.

Velkommen til Fur

Fur ligger i Limfjorden umiddelbart nord for Salling. Den er Limfjordens perle, hvor du både kan opleve et rigt dyreliv, udforske moler og fossiler, lade dig imponere af stejle klinter og smukke udsigter over land og fjord. Naturstyrelsen forvalter statens naturområder på Nordfur og står her blandt andet for vedligehold af stier og shelterpladsen. Skive Kommune vedligeholder øvrige stier, parkeringspladserne og toiletterne.

Areal: 22 km²

Bevoksning: Birk, skovfyr, rødæl, gråpil og eg samt flere forskellige vokshatte på øens overdrev. Den sjældne nikkende kodriver vokser ved Langstedhuller om foråret.

Dyreliv: rådyr, spættet sæl, ræv, odder samt vadefugle som vibe, stor præstekrave, strandskade og rødben.

For at komme til Fur skal du tage færgen fra Branden til Stenøre. Færgeløbet ligger for enden af rute 551.

Midttrafik Rute 420 kører mellem Skive og Stenøre.

Dele af Nordfur kan være svært tilgængelige for kørestolsbrugere og gangbesværede.

Der findes 3 afmærkede cykelruter på Fur. Rutekort kan købes i Fursund Turistinfo ved Fur Havn.

Toiletterne er som udgangspunkt åbne i sommerhalvåret. På havnen er der åbent hele året.

Der er tre primitive overnatningspladser heraf to med shelters. Alternativt kan besøgende bruge Fur Camping.

Der findes gode badestrande på Fur. Om sommeren udlægges badebroer ved Færker Odde og Fur Bådelaug.

Se Naturstyrelsens digitale guide over Fur på nst.dk/fur
Find inspiration på udinaturen.dk - Danmarks guide til oplevelser i naturen.

SKIVEKOMMUNE

e-mail: stier@skivekommune.dk

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

www.naturstyrelsen.dk
Tlf. 72 54 30 00

06/2020 Grafisk tilrettelæggelse: glindvad.dk - Foto: Lars Gundersen - Kort: Kaj Bovlig - Tryk: Rosendahls a/s. Denne tryksag bærer det nordiske miljømærke Svamen. Licensnr.: 5041 0457

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Fur

Molerbrydningen

I 1926 begyndte den første brydning af moleret. Moleret blev udgravet med håndkraft og kørt med små tipvognstog til bearbejdning på molerværket **3** og videre til skibe fra en høj udsikningsbro på sydkysten. I dag graves og forarbejdes hovedparten af moleret på øen af de to molerindustrier. Moler anvendes til bl.a. varmemaste sten i ovne samt isolering, og de absorberende evner udnyttes til så forskellige formål som dynamitstænger og kattegrus.

Det gamle molerværk - i dag Fur Bryghus **3**

Diatoméer ved Knudeklinterne

På vandreturen ved Knudeklinterne kan du opleve kæmpeudgaver af Diatoméerne **2**, de ca. 0,03 mm store kiselalger, der dannede moleret på havets bund. De indgår i Realdanias projekt "Steder i landskabet" og er lavet i et samarbejde mellem ejer Mildred Fog, Naturstyrelsen, Skive Kommune og Fur Museum.

Fossil fra Fur Museum **9**

Moleret indeholder ca. 200 vulkanske askelag. Hvert sort lag repræsenterer således et vulkanudbrud i den geologiske pladeåbning af Nordatlanten imellem Norge og Grønland. Asken blæste ind fra nordvest og sank til bunds i havet.

Den Røde Sten **4**

Naturplejen

På den gule vandresti langs nordkysten kan man opleve det fantastiske bakkelandskab og udsigten over Limfjorden. Naturstyrelsen har over en årrække konverteret de tidligere agerjorde til blomsterrige overdrev med kreaturafgræsning.

